

UNIwersytet JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Międzynarodowa Konferencja Naukowa – - IX Zjazd Towarzystwa Pedagogiki Filozoficznej Kraków 24-26 września 2021

Towarzystwo Pedagogiki Filozoficznej im. Bronisława F. Trentowskiego oraz Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Wydział Filozoficzny, Instytut Pedagogiki, Zakład Pedagogiki Ogólnej i Filozoficznej

zapraszają do udziału w międzynarodowej konferencji naukowej pt.

Edukacja a państwo

Podtytuł biodoksograficzny:

Zygmunt Myślakowski (1890-1971) jako filozof edukacji

Założenia problemowe:

Pozostając i w pewnym stopniu kontynuując problem badawczy poprzedniego Zjazdu TPF chcielibyśmy poddać badawczemu namysłowi zarówno minione stulecie rozwoju pedagogiki filozoficznej jak i jej kształt współczesny. Wychowanie i nauczanie pozostając na przedpolu polityki i w centrum oddziaływań nowoczesnego państwa – mieści się między filozofią, teorią i praktyką a ideologią. Edukacja i państwo pozostają dziś w ścisłej relacji i zależności ze wszystkimi pozytywnymi i negatywnymi tego konsekwencjami. Te współzależności rodzą szereg pytań i problemów, z którymi boryka się filozofia edukacji.

Czy takie zjawiska, jak m.in. globalna wymiana społeczno-ekonomiczna, konsumeryzm, wszechobecna standaryzacja i kontrola, a w edukacji kultura testu, enumeracyjnej sprawozdawczości, efektywności, kapitału społecznego, stanowią wyzwanie dla filozofii wychowania w jej humanistycznej szacie? Jakie skutki dla filozofii edukacji rodzi upadek wielkich narracji i zastąpienie ich lokalnymi mikronarracjami? Czy jest to wyraz poszerzania się obszaru wolności współczesnego

człowieka czy przeciwnie - zawołowana forma nowego przymusu płynącego z „wolnego rynku”? Jakie znaczenie dla filozofii edukacji ma cyfrowy zwrot w humanistyce w warunkach państwowej kontroli mediów elektronicznych, jakie z tego wynikają zagrożenia i możliwości dla edukacji w społeczeństwie sieciowym? Czy „polityka dyskursywnej dominacji” państwa nie jest stygmatyzacją młodego pokolenia i całego społeczeństwa? Czy polityka naukowa i edukacyjna państwa - jest stymulacją czy dezorganizacją humanistyki? Czy mamy do czynienia ze wzmocnieniem czy też z marginalizacją autonomii kształcenia na wszystkich poziomach, a także z marginalizacją środowiskowych reprezentacji naukowych? Czy mamy do czynienia z ignorancją czy z nadsterowalnością polityczną wobec edukacji? Czy liberalny dyskurs dotyczący edukacji (Foucault, Bourdieu, Beck) w globalnym społeczeństwie (wiedza-władza, reprodukcja, modernizacja refleksyjna) jest odpowiedzią na światowe, europejskie i polskie problemy edukacji, a także czy liberalny paradygmat edukacji ma w obecnych czasach konkurencję i czy (nie) jest nią konserwatywny zwrot do przeszłości? W minionym stuleciu taką tradycję w wielu krajach niesło wychowanie narodowe, państwowe, a po II wojnie światowej polityczne. Ta tradycja rodzi pytanie o możliwość współczesnej edukacji patriotycznej i polityki historycznej, która zawsze ma odniesienia w sferze praktyki edukacyjnej. Jaką rolę ma pełnić współczesna edukacja wobec aktywności obywatelskiej i politycznej? Edukacja w społeczeństwie demokratycznym ma wiele wymiarów, które trudno enumeracyjnie wyliczyć, warto jednak wskazać na napięcia jakie powstają między sferą publiczną i prywatną, między dążeniami politycznymi państwa a celami różnych związków religijnych, grup społecznych czy organizacji środowiskowych, których oczekiwania sugerują redukcję jej funkcji do prostej transmisji wartości. Rodzi to pytanie o to, jak chronić edukację przed zinstrumentalizowaniem jej przez którąkolwiek ze stron? Kraje należące do Unii Europejskiej przyjęły obowiązujące tam standardy, a w związku z tym polityka Unii wobec edukacji generuje szereg pytań o jej filozofię edukacji i jej odniesienia do koncepcji narodowych.

Jakie stanowisko wobec tych przemian zajmuje pedagogika filozoficzna? Jak argumentuje i uzasadnia wartość wychowania i kształcenia, niesprowadzalną do usługi i instrumentu w rękach władzy? Jak przekonuje o humanistycznym wymiarze starań wychowawców i nauczycieli o dobre wychowanie, wszechstronne i staranne wykształcenie młodego pokolenia? Czy i na ile jest gotowa współpracować i wspierać władzę w jej staraniach o zapewnienie dobrej edukacji i opieki oraz we wsparcie dla rodzin wychowujących swoje dzieci? Czy i na ile potrafi zaangażować się w spór z państwem, o ile ogranicza ono i instrumentalizuje działania wychowawców, opiekunów i nauczycieli?

Postać Zygmunta Mysłakowskiego, wybitnego polskiego pedagoga związanego z Uniwersytetem Jagiellońskim, dobrze się wpisuje w klimat tworzenia się pedagogiki uniwersyteckiej w Polsce. Był to czas najpierw końca zaborów, później - II Rzeczypospolitej, owocnego dla myśli pedagogicznej dwudziestolecia niepodległej Polski, w końcu trudny czas władzy ludowej. Życiorys naukowy Mysłakowskiego dokumentuje te przemiany i uwikłania edukacji (zarówno na poziomie praktyki, jak i teorii) w spory ideologiczne oraz jej zależność od władzy. Z drugiej strony wykuwa się dojrzała refleksja i wiedza o wychowaniu i kształceniu, w dialogu i otwarciu na światową myśl i dokonania w obszarze wiedzy i praktyki, niezależna lub w sporze i

opozycji do politycznych, ideologicznych i wyznaniowych zakusów na podporządkowanie całej sfery wychowania i oświaty w służbie państwa, ideologii czy religii.

Proponowane obszary tematyczne:

- edukacyjne zadania państwa: wartości i standardy nowoczesności a tradycja i historyczne praktyki kształcenia i wychowania;
- reformy edukacji; analiza porównawcza i interpretacja poszczególnych historycznych reformatorskich przedsięwzięć w Polsce i za granicą;
- pedagogika polska i system edukacji w Polsce na tle światowej myśli pedagogicznej i przemian oświatowych za granicą;
- cele i sposoby zarządzania edukacją; oświata państwowa, prywatna, wyznaniowa, samorządowa;
- przedsiębiorczość i współzawodnictwo a współpraca w edukacji;
- edukacja egalitarna a elitarna;
- cele i oczekiwania podmiotów edukacji wobec państwa;
- uniwersalne wartości i kryteria dobrej edukacji;
- obszary edukacji inkorporowane przez państwo i Kościół i wolne od nich;
- pedagogika w relacji do ideologii; normy dla edukacji światopoglądowej: narodowej, patriotycznej, obywatelskiej, religijnej, moralnej, historycznej;
- inicjatywy międzynarodowe edukatorów w konkretnych projektach i propozycjach realizacyjnych; przykłady kooperacji, wymiany i dialogu partnerskiego nauczycieli i wychowawców w praktyce.

Język konferencji: polski i angielski

Termin konferencji: 24-26 września 2021 r.

Miejsce konferencji: Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Rejestracja do 30 kwietnia 2021 r. – wysyłka na adres: edukacja-panstwo@uj.edu.pl

Wniesienie opłaty konferencyjnej do 30 czerwca 2021 r.